

Budapestre vonatkozó ujságcikke

Szerző: (e. a.)

Cím: Érmek és plakettek

Forrás: Az Ujság

Bn

(Hely)

1924. 5. 27

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Ország

708

Hely

Iparművészeti Múzeum

Idő

"1924"

Személy

Érmek és plakettek.

Magyar gyűjtők kiállítása.

Az Iparművészeti Múzeum földszinti nagy csarnokában méreteire is impozáns kiállítást rendezett régi és új, külföldi és magyar érmékből, pénzekből, plakettek-ből az immár több mint husz éve csöndesen működő, érdemes Eremkedvelők Egyesülete. Majd husz évvel ezelőtt, de akkor még szűkebbre fogott programmal, ugyanez az egyesület már rendezett egy érem- és plakettkiállítást. Azon az újabbkeletű magyar éremművészet alkotásait mutatta be. Husz év alatt, s bizonyára az említett kiállítás hatása alatt is, hatalmas lendületet vett éremművészetünk is és érmeket, plaketteket gyűjtő amatőreink gyűjtő tevékenysége is. Annak a husz év előtti kiállításnak folytatása, s egy tekintélyes részében gyűmölése az a mostani hatalmas méretű kiállítás.

A köre, mint említettük, amannál jóval tágabb: az ókor görög pénzeitől napjaink terméséig az éremművészet egész óriási területéről kerültek belé példák. Gyűjtőinknek becsületére válik az az anyag, amit bizonyára nem is nagy idő alatt, talán közvetlenül a háborút megelőző években összehordtak. Különösen megragadó Baross János görög érme-gyűjteménye. Muzeumaink addig, amíg ennek a művészeti anyagnak gyűjtésére mód és könnyű lehetőség volt, nem törődtek vele, vagy ha igen, numizmatikai érdeklődés irányította gyűjtésüket. A görög pénz azonban a görög szobrászművészetnek mellékhatása. Minden darabját az a nagy-szerű művészeti szellem lelkesíti, ami a legnagyobb görög szobrászati emlékeket. A görög pénz műtárgy, azt mint olyant kell gyűjteni, válogatni és bemutatni. Néhány szűk tárlóba összezsufoltan bizony nehezen jut szóhoz szépsége és a gyönyörködő szem inkább belefárad nézésükbe, semhogy fölüldülne rajta.

A numizmata érdeklődése hordhatta össze Niklovits Károly kelta- és római pénzeinek gyűjteményét is. A numizmatának a teljesség a fontos, az, hogy egy-egy ismeretes sorozatból lehetőleg semmi se hiányozzék. Továbbá fontos neki mindaz, ami tárgyi, vagyis tartalmi ismertetőjel a régi pénzen: a rajta domborodó ábrázolat és főként a felirata, az évszámok. Művészi tekintetben sok selejtes darab szokott a teljes sorozatokban előfordulni. Mindegy. A gyűjtésnek minden módja hazafias munka. A nemzeti vagyonnak gyarapítása. Há-lásak vagyunk érte azoknak, kik áldozattal és munkával vettek részt benne.

Több, mint negyedfélezer darabot számlál a kiállítás. Óriási mennyiség, sokkal nagyobb, semhogy részletes ismertetését csak meg is kísérelhetnők. Be kell érünk anynyival, hogy az egyes csoportokra röviden rámutassunk. Vannak a kiállítás keretében zárt csoportok, önálló gyűjtemények, melyek az időrendi összefüggésre tekintet nélkül, mint összefüggő egészek kerültek bemutatásra. Ilyen a már említett két csoport. Ilyenek azután Niklovits Károlynak papákat, Faludy Géza dr.-nak orvosokat ábrázoló érmei és Wittmann Ernő dr. renaissance-érmei. Ezeket a zárt gyűjteményeken túl nemzetek szerint csoportosítva láthatók az éremművészet régebbi és újabb korszakainak alkotásai. Mindenik csoportban sok a kimagasló darab. Persze nagyok a hiányosságok is (például az olasz renaissance érmeinek körében), de magánemberek gyűjtéséről és nem is régi keletű gyűjteményekről van szó. S ha a kort is számbavesszük, amelyben élünk, így is meglepő, sőt csodálatos aránylag nem is sok gyűjtőnknek eredményes munkássága.

Leggazdagabb és legteljesebb csoport természetesen a modern magyar érem- és plakett-gyűjtemény. Husz év alatt igen nagyot haladtunk. Fialat kezdők, mint Berán Lajos, Reményi József, az ifjan elhalt Femes Beck Vilmos, közben mesterekké értek. (Szívbeli öröm különösen Reményi József nagy gazdagságának látványára.) És egészen újak, tehetségesek, frissek támadtak, köztük a nagytehetségű Esseő Erzsébet, Tóth Gyula, a szép fejlődést ígérő Szántó Gergely. A modern magyar érem uttorója, Beck Ö. Fülöp is elérkezett művészetének tetejére, olyan magas szintre, amelynél a legjobb külföldiek is alacsonyabban vannak. Telcs Ede is derekasan dolgozott és érdemes szobrászaink közül Moiret Ödön, Kalmár Elza, Szentgyörgyi István az érem terén is kiválótt állítottak.

Az óriási kiállított anyagot kisebb kötet terjedelmére nőtt katalógus kíséri adatokkal. Kár, hogy az adatok inkább lajstromszerűek, mint magyarázó természetűek. A mi közönségünknek még sok a tudnivalója az éremről, azt valahogy nem ártott volna a katalógusba (amelyet Csányi Károly szerkesztett) belefoglalni.

*
Az érem- és plakett-kiállítással egyidejűleg válik a közönség számára láthatóvá — most már összefüggő egésze csoportosítva — néhai Egger Henrik hagyatéka. Egger, aki műkereskedő volt Bécsben, olasz renaissance-szobrocskákat, ötvösműtárgyakat, francia butorokat és egy ritka szép XVIII. századbeli francia csomózott faliszőnyeget hagyott muzeumunkra. Mindezek a tárgyak szétszórva már ki voltak állítva. Egger azonban végrendeletében azt kívánta, hogy mint önálló gyűjtemény kerüljenek a közönség elé. A nagylelkű adományozónak ezt a végső óhaját kegyeletesen és izlésesen teljesítette most Végh Gyula dr., a múzeum főigazgatója. Segítségére volt ebben Schmidt Miksa, az ismert butorgyáros, ki önzetlenül installálta a kis Egger-szobát. (e. a.)